

MOŘE JE LÁSKA, MOŘE JE ŽIVOT

VÁCLAV BOURA

MARE
CZECH
PRAHA 2018

proud do Atlantického oceánu. Ze dna vystupuje práh, zabráňující hlubinným vodám Atlantiku proniknout do Středozemního moře. Mámy oblékaly své děti do tepláků a svetrů a sledovaly, jak se Opíčův skála vynořuje z bílého eparu. Angličané na Opíčův skále našli nedělní problémy. Stáli jsme na kotvě den, když přišly instrukce plout plnou rychlostí do přístavu Wilmington na řece Delaware v USA.

Námořníci mají jadrné přísloví, že „na někoho spadne i záchod“. Měl jsem stejný pocit, když jsem četl televiznou zprávu o další cestě. Nic horšího nás nemohlo potkat. Celý svět totiž uznává oficiální mezinárodní seznam posádky, který předkládáme při příjezdu lodi do přístavu. Spojené státy americké ale vyžadují speciální seznam na svém formuláři, potvrzený svým konzulem. Tento požadavek jsme splnit nemohli. Spojené státy požadují pro rodinné příslušníky členů posádky turistické vízum v pasech, jinak se platí pokuta tisíc dolarů za osobu. A my jsme měli na palubě devět rodinných příslušníků.

O celé situaci jsem urychleně informoval ústředí našeho podniku. Do řešení případu bylo zapojené i federální ministerstvo zahraničních věcí a konzulát v Praze. Po 28 dnech plavby nepokojným Atlantikem a driftování jsme konečně zakotvili u nabřeží ve Wilmingtonu. Sympatická černoška ve funkci představitelky státu nám s úsměvem oznámila, že obdržela přímo od State Departmentu televizní příkaz, což se stává jen zřídka, vydat všem propustky na břeh. Jeden problém tak byl zažehnaný. Amerika nás přijala s otevřenou náručí.

VZPOMÍNKA NA MAURICIUS

Natěšené manželky námořníků se vzrušeně připravovaly ke vstupu na americkou půdu. Děti si na záda hodily batohy nebo sportovní tašky a za doprovodu členů posádky, kteří měli po službě, se vypravily na prohlídku okolí, obchodních domů, nakoupit pohlednice. My ostatní jsme měli práci na lodi. Neměli jsme čas ani si zavzpomínat na minulé postoje v amerických přístavech, na Houston, kde jsme při návštěvě kosmického střediska obdivovali záznaky špičkové techniky a na filmovém plátně sledovali složitost příprav na let do vesmíru, výsledky a perspektivu výzkumu, kde i uklízečky chodily po objektu s vysíláčkou. K takovýmto vzpomínkám, besedám či rekapitulacím je třeba se vracet, když je člověk v pohodě, loď bez problémů spolehlivě a spokojeně pluje do dalšího přístavu.

Jakmile jsme zakotvili, začala nakládky. Němec nás upozornil, že odpovídáme za počet kusů, a tak jsme preventivně začali počítat náklad. Udělali jsme dobře. Když nakládka skončila, chybělo nám do ohlášeno počtu 17 plechů o váze 34 tun. Dokumenty jsme nepodepsali. Další kapitolou bylo upevnění nákladu. Nakládka skončila o třetí hodinu po poledni. Byl jsem informován, že upevnění nákladu skončí v sedm večer. S agentem jsem domluvil, že si ponecháme malou časovou rezervu pro případné nedodělky a loďvoda a remorkéry objednáme na devětu.

V šest hodin nás velal, abychom zkontrolovali upevnění nákladu v lidozně číslo jedna. Šel jsem tam s bocmanem a vedoucím přístavních dělníků, který si s předstihem gratuloval, jak perfektně zvládl práce a začal fotografovat, jak dobře je náklad upevněn. Když jsem část upevnění nákladu rozkopal a řekl mu, že tady není Hollywood, že náklad musí vydržet upevněný i na rozbombeném moři, rozložil se, nechal přemístit upevnění a v práci se pokračovalo až druhý den.

Jinak byl postoj vydařený. Většina posádky se dostala do New Yorku, Filadelfie a Baltimoru. Vedení přístavu uspořádalo pět bezplatných zájezdů autobusem do vzdálených obchodních středisek. Naši loď oficiálně navštívil ředitel přístavu, který nám věnoval pamětní plakety. Američané dovedli ohodnotit čistotu na lodi, kázeň posádky, naše odborné znalosti i naši pohostinnost. Vznikla nová přátelství. Byl jsem svědkem epizody, když autobus s posádkou odjížděl do města. Jen co vyrazil od lodi a mizel v prachu přístavu, objevil se na lodních schodech opozdilec, náš šéfkuchař. Vtom jeden z dělní-

ci buď svým sestřičkám pomáhali při nabízení zboží, nebo na kolech přiváželi v bedýnkách nápoje, zejména chlazenou limonádu, případně zmrzlínu.

Zdálo se, že zboží je levné, protože všechno prodávali za ceny, jenže jeden guetzal se rovná jednomu dolaru. Když se však dozvíte, že přístavní dělník, který je dobře placený, za denní směnu vydělá 4,5 guetzalu, což se rovná hodinové mzdě ve Spojených státech, přijete na to, že ty věci levné nejsou.

Na lodi se vaří výborně, ale nedá mi to, abych v navštívené zemi neokusil místní speciality, i když hygienické podmínky neodpovídají našim požadavkům. A tak: jsme s přítelem bocmanem navštívili jednu lidovou restauraci, postavenou z kmenů stromů, kombinovaných sloupů z umělé hmoty, pokrytou palmovým listím. Jídla se tu připravovala na otevřeném ohništi a roje mých host musel odhátnět speciálními vejči.

Guatemala vzbuzovala náš zájem, chtěli jsme ji poznat lépe, ale měli jsme povolení navštívit jen San José a blízkou pláž. Chtěli jsme se vydat do hlavního města, plánovali jsme výlet do světoznámého Tikalu, kde jsou chrámy postavené 700 let př.n.l., těšili jsme se na archeologický park v Quirigua, kde žijí zbytky májské civilizace, mládci se chystali k výstupu na sopka Fuego s 3963 metry, ale potřebná povolení jsme nedostali. Nebylo nám dopřáno se blíže seznámit s krajinou živé historie, s americkým Egyptem, s tropickým Švýcarskem, jak znalci Guatemalu nazývají. Bránila tomu malíčkovost – se socialistickými státy Guatemala neudržovala diplomatické styky.

O několik dní později jsme se rozloučili se zemí, kde se daří kávě, banánům, cukrové třtině, kukuřici, bavlníku, ale i vzácným dřevům, například mahagonu. Zahalení noční tmou jsme zamířili z Tichého oceánu do Atlantického. Břehy Panamského kanálu byly slabě osvětlené žárovkami, džungle kolem nás tajemně šuměla. Ráno jsme zakotvili v přístavu Cristobal, doplnili palivo a po obědě vpluli do Karibského moře.

KŘÍŽEM KRÁŽEM VODNÍM SVĚTEM

Havana nás přivítala osvětlenou siluetou. Čas jsou peníze – a tak vykládka a nakládka probíhá zvýšeným tempem. Chlápčům ale práce jen zůstalo trochu času na návštěvu tohoto přitažlivého města na severozápadním pobřeží Kuby s památkami ze 16. století, kdy se Havana stala hlavním městem, i s pozoruhodnými stavitelskými skvosty současnosti. Stačili si prohlédnout indiánský skanzen i muzeum Ernesta Hemingwaye. Obskivovali jeho výdřez, když hodiny bos a ve stejné psal na vyvýšeném pultu své knihy, což je podnět k hovoru o jeho knihách, známých v celém světě. Lítovali jen, že se nemohli prohlédnout po zlatém písku pláže a vykoupat se ve vodách Karibského moře.

Práce jsem měl hodně. Tentokrát jsem se musel vzdát procházky po městě, návštěvy přátel. Místo toho podepisuji kilogramy vzorně připravených dokumentů. Podepisuji, až se mi kouří od pera. Zertuji, že nás v byrokracii předběhli. Agent s římským příkryvem a řídek „Dřív umělo psát jen málo lidí, ale teď by se jich spousta chtěla živit psaním. Jen si představte, že na žraločí farmě, kde žraločky také zpracovávají, našli v žaludku jednoho z nich psací stroj“

Nás čas v Havaně se ale rychle naplnil a nastala chvíle odjezdu. Poslední zamávání a loď za sebou nechává maják u staré pevnosti Morro. Pohled na zmenšující se město mi v paměti vyvolává vzpomínku na jednu návštěvu s členy mé rodiny.

Živý zájem dětí způsobil, že povrch moře upoutal naši pozornost. Všiml jsem si, že kromě planktonu, směsí různých drobných rostlinek a živočichů, se na hladině nachází stále více produktů naší civilizace. Obrovské naftové skvosty, neznámé výrobky z umělých hmot, sudy, kanistry, odtržené rybářské bóje, kusy polystyrénu, bedny – mezi tím vším plavou želvy se svými mláďaty. Pod tímto znečištěným povrchem ve vodní říši žijí delfíni, velryby, žraloci a dalších šestnáct tisíc druhů ryb kromě dalších živočichů. Kdyby s námi dokázali hovořit, jistě by nám nepoděkovali.

„Proč si tu Neptun neudělá pořádek?“ rozhoril se nejstarší z dětí Standa a bocman mu vážně odpověděl: „Jo, chlapče, to by musel nejdřív udělat pořádek mezi lidmi.“

— 92 —

— 93 —

Nahoře: Jako plavčík po maturitě na první námořní lodi Republika – druhý zleva.

Vpravo: Sestra s manželem, hercem Josefem Běkem, navštívili svého bratra Pepika Nováka na staré Republice.

Dole: Stará Republika vplouvá do Havany.

— 148 —

— 149 —

Nahoře: Vjezd do přístavu Valletta s lodí KOŠICE II.

Nahoře: Pohled na zamrzlou přísteví lodí KOŠICE II u Aljašky.

Dole: Loď KOŠICE II v Kaprkém Městě, v pozadí Stolová hora.

Dole: Pohled z přístě na nástavbu lodí KOŠICE II.

Vlevo nahoře: Rovnickový křesť absolutně i děti žijí posádky, nejmenší je můj syn, bývalý Románek.

Vlevo dole: Už dříve byla na jiné lodi pokřtěna i moje manželka Nelinka.

Nahoře: Malý Roman na mučedlech.

Dole: Manželka námořníka, který působil v družině Neptuna jako Mojská panna.

Nahole: Dětské obrázky inspirované rovníkovým křesťem.

Dole: Vzlétání naší státní vlajky na lodi OTAWA v Číně – rok 1988

— 184 —

Nahole: Loď BRATISLAVA. Toto jméno loď se mi podařilo prosadit.

Dole: Moje poslední námořní loď ŽILINA (bývalá VILAVA), které jsem jako penáza velel pod slovenskou vlajkou.

OBSAH

1988	5
S takovou partou se dobře pracuje	9
Z bouřky do bouřky	13
Vzpomínka na Mauricius	19
Rovníkový křesť	27
Copacabana nejsou jen pláže	37
Pošta v láhvi	43
V horkém pásmu	49
Idyla a kontradyla	57
Všechno zlé je k něčemu dobré	63
V Akabě	67
Bílé město Asie	75
Akce Las Palmas	79
Krize na mořích	83
Pod kouřícími sopkami	89
Křížem krážem vodním světem	93
V Alexandrii	101
V zajetí	107
Safety first	115
Na traverze ostrova Tristan da Cunha	119
Cesta k fjordům	123
Smaragdový ostrov	127
Košice na trase Murmansk	131
Vitání slunce	135
Nejkrásnější setkání	139
Z Vyprávění starých alb a dokumentů	143
Příběh na závěr knihy: „na koberečku“	213
Autorova zpověď	215

— 217 —

MOŘE JE LÁSKA, MOŘE JE ŽIVOT

VÁCLAV BOURA

Koláž na obálce Marek Píkrýl.
Předklad ze slovenštiny Anna Furianová.
Odpovědná redaktorka Andrea Vencarová.
Grafická úprava a technická redaktorka Marek Píkrýl.
Fotografie a dokumenty pocházejí ze sbírky Václava Bours.
Sazba a litografie Mare-Czech.

Vydalo nakladatelství Mare-Czech,
Marek Píkrýl, Elžbetní č. 426/42, Praha 8 – Čimice,
e-mail: nakladatelstvi@mare-czech.cz,
www.mare-czech.cz
jako svou 126. publikaci,
veškeré Loď v české minulosti svazek 54.
Vydání 1., Praha 2018.

ISBN 978-80-88215-22-6

Tisk a vazba powerprint s.r.o.

Doporučená prodejní cena včetně DPH 333 Kč

Reprodukcí nebo kopírování částí tohoto díla
v podobě mechanické, elektronické anebo jiné jakýmkoli jiným informacím systémem
bez předchozího souhlasu dělníků a autorů je přísně zakázáno, dojde-li na úkor tiskárny.